

Lengyel–magyar kormányfői tárgyalások

Az új esztendő első, magyar szempontból fontos külpolitikai eseménye egy lengyel–magyar csúcstalálkozó: január 3-án, szerdán Mateusz Morawiecki miniszterelnök Budapesten vendégeskedik, Orbán Viktor meghívásának eleget téve. Látogatásának súlyát növeli, hogy december 11-én történt beiktatását követően ez az első hivatalos külföldi útja. Ez a diplomáciai esemény minden bizonnyal tovább erősíti az utóbbi években számtalanszor emlegetett Budapest–Varsó tengelyt, vagyis a kelet-közép-európai térség politikai szerepét, nemzetközi érdekérvényesítésének lehetőségeit.

Közismert, hogy a 2015 őszén hivatalba lépett, jobbközép konzervatív lengyel kormány és a jelenlegi magyar vezetés szoros kapcsolatot ápol egymással: az előző lengyel miniszterelnöknek, Beata Szydłónak is Budapest volt az első hivatalos külföldi úti célja. A külpolitikai gesztusok oda-vissza történnek: Orbán Viktor a 2010-es megválasztása és 2014-es újraválasztása után is Varsóba látogatott először, annak ellenére, hogy akkoriban még nem a Jog és Igazságosság (PiS), hanem a liberális-jobbközép Polgári Platform (PO) volt hatalmon. Emlékeztet, hogy Orbán Viktor legutóbb szeptemberben tett hivatalos látogatást Varsóban, ahol tárgyalt Beata Szydło akkori kormányfővel, valamint a parlamenti alsóház vezetőjével, a felsőház elnökével és a PiS elnökével, Jarosław Kaczyńskival.

Mateusz Morawiecki kormányfő 49 éves, fejlesztési és pénzügyminiszterként volt tagja Beata Szydło kormányának, és a kormányfő-helyettesi tisztséget is betöltötte. Érdekesség, hogy a pénzügyi és fejlesztési tárcát kormányfőként is tovább irányítja – vagyis többszörös mennyiségű feladatot vállal, ami nagy munkabírásról tanúskodik. Egyes politikai elemzők december derekán úgy vélekedtek: Morawiecki szabadelvűbb lesz elődjénél, Beata Szydłónál, elsősorban azért, mert bankár háttere van. Ezzel szemben Morawiecki már beiktatásakor, illetve első

sajtónyilatkozataiban egyértelművé tette: nem kíván letérni a Szydlo-kabinet által járt politikai nyomvonalról. Úgy fogalmazott: kabinetje „a folytatás kormánya lesz”, legfontosabb céljait pedig a következő szavakban foglalta össze: biztonságos család, méltó munka, mindenki számára biztosított lakás.

Kormányzati körökben úgy tudják, Morawiecki előléptetése Kaczynski pártelnök, a PiS vezetőjének ötlete volt, mivel a heves belpolitikai és uniós vitákban Szydlo kormányfő kissé megfáradt. Lecserélésével új lendületet akartak adni a lengyel érdekérvényesítésnek. Most Morawiecki feladata lesz a lengyel–uniós viszony békítése, illetve a PiS helyzetének erősítése a két év múlva esedékes választásokig. Ez utóbbira bizony máris nagy szükség van, hiszen a lengyel kormányt a demokrácia intézményrendszerének csorbításával, sőt a jogállamiság leépítésével vádolja Brüsszel és a lengyel ellenzék is, és az uniós hivatalok több szankciót is életbe léptettek Lengyelországgal szemben.

Morawiecki félreérthetetlenül jelezte, hogy a kötelező migránskvóták ügyében jottányit sem változtat az eddigi lengyel állásponton. Kijelentette: nem fogja túrni, hogy az uniós vezetők zsarolják Lengyelországot, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a PiS nem akarja kivezetni Lengyelországot az Európai Unióból. Egy másik interjúban pedig Európa keresztény jellegének megőrzéséről, illetve helyreállításáról beszélt: „Az Európai Unió része vagyunk, de át akarjuk alakítani, újra kereszténnyé akarjuk tenni azt. Erős és eredményes Lengyelországot építünk, de olyan országot is, ami magában foglalja az egyetemes és keresztény értékeket. Meg fogjuk védeni ezeket, ahogy saját egyediségünket is, a laicizálás ellen, az alapelvek és az értékek hiánya ellen, ami ma sajnos meghatározó jellemzője Nyugat-Európának.”

A legnagyobb horderejű diplomáciai konfliktus kétségtelenül abból fakad, hogy Brüsszel elindította Lengyelország ellen az uniós alapszerződés hetes cikkelyének alkalmazását. Morawiecki és Orbán Viktor budapesti tárgyalásain várhatóan ez lesz az egyik központi téma. A lengyel kormányfő korábban úgy fogalmazott: „Lengyelország nem esedezik könyöradományért Európában, nem kéri Brüsszeltől, hogy függessze fel a hetes cikkely alkalmazását. Nem vagyunk semmiféle esdeklők Európában, és senkinél sem kérelmezzük, hogy hagyja jóvá az általunk folytatott igazságügyi reformot.” Ezzel kapcsolatban Orbán Viktor karácsony előtt úgy nyilatkozott: Lengyelországot megtámadta Brüsszel; az Európai Unió eljárása méltánytalan és igazságtalan, továbbá leszögezte: Lengyelország nélkül nincs erős Közép-Európa.

Lapzártánk idején, január másodikán még nem ismerhetjük a két miniszterelnök megbeszéléseinek témáit. Ám valószínűsíthető, hogy a lengyelek esetleges külpolitikai stílusváltásáról is egyeztetnek. Nem hivatalos jelentések szerint Morawiecki Vízkereszt után ismerteti a decemberben megkezdett kormányátalakítás további részleteit, és belső források

szerint ennek keretében külpolitikai hangsúlyváltás is történhet.

Zsille Gábor